

doi

Din îmbelșugatul negoț al lui Rafael Ayuso Escobar nu mai rămăseseră decât luminile, ca niște orbitoare dovezi ale decăderii. Cinci reflectoare și nenumărate tuburi de neon luminaseră îmbătător autoturismele puse în vânzare, birourile și rulota, dar acum lumina grea nu mai scotea în evidență strălucirea și bunăstarea, ci câteva hârburi și ce se mai nimerea : un vas pentru apa câinilor, șuruburi și chei, roți, pete de ulei și arareori un pahar din care băusem cafea și-l uitasem în praf. Nouă ani prelatele colorate sub care se aliniau automobilele rezistaseră soarelui, vântului și ploii, dar când au cedat au făcut-o de o manieră impresionantă. Vântul le-a sfârtecat pe rând, transformându-le în bucăți lipsite de utilitate. Dezolarea locului în care mă aflam

punea stăpânire peste mine. Viața mea semăna tot mai mult cu a tatălui meu. Ani întregi el păzise silozuri, depozite, ani întregi făcuse planuri pentru mine și frații mei, ani întregi a băut de a stins. Era plin de intenții. El ar fi fost mai nimerit să scrie o carte a tuturor intențiilor. Într-un fel a scris o asemenea carte, pentru că într-o noapte s-a hotărât să nu mai apuce dimineața. A băut coniac și s-a dus să doarmă în fluviu. „Acolo patul nu-i strâmt”, zice Celan despre văzduh. Tatăl meu l-a crezut, așa cum și Celan s-a crezut pe sine însuși.

Eram un bărbat singur care bea o cafea rece. Boala îmi sechestraseră simțurile. Frigul, vântul înghețat și ploile reci făcuseră să răcesc cumplit. Închis în rulotă, acoperit cu patru pături de care mă descotoroseam pe rând, urmăream atent mișcările dibace ale bolii. Când nu mai eram în stare să citesc, ascultam muzică, dădeam la o parte perdelele și urmăream scurgerea ploii și a mașinilor, pasul grăbit al puștilor trecători, notam, tot mai impasibil, ce daune mai făcuseră intemperiiile. Părea că sosise toamna eternă pe care o dorisem în adolescență. Când mă

Încumetam să părăsesc rulota, câinii care fuseseră tovarășii mei de pază se fereau acum din calea mea ca din calea unui străin. Le-aș fi tras niște șuturi, dar eram prea slăbit pentru un asemenea efort. Erau atât de înfometați încât devastau coșurile de gunoi, rodeau plastice, ingurgitau bureți de spălat vase. Mă bătea gândul să le prepar niște lături, aveam ceva orez, niște coji de cartof și câteva bucăți de pâine uscată, dar nu mă simțeam în stare să le pun la fiert, abia eram capabil să mă hrănesc pe mine. Când trăgeam aer în piept era de parcă aș fi înghițit un mănunchi de ace. După fiecare gură de aer mă ghemuiam scâncind de durere. Eram convins că voi muri, dar gândul morții mă făcea să sufăr pentru că prefigura o imagine de care mă temeam : moartea în mizerie și singurătate, moartea ronțăind un covrig, moartea humboldiană. Eram părăsit, abandonat, Iris la patru mii de km, Rafael dispărut. Șobolanii, cu spinările lor încovoiate, începuseră să se arate și de ziuă, să devasteze și bucătăria nu numai mașinile, și-mi imaginam că nu va mai trece mult până când vor asalta rulota în care boeam incapabil de apărare. Incapabil de apărare mă știam de mult, dar

acum mă aflam și lipsit de apărare. Singurul gest pe care-l făceam cu oarece fermitate era acela de a duce țigara la buze.

Cât să fie de atunci? Ca și acum, cafeaua se răcise dinaintea mea, mă refugiase în rulotă, țineam un caiet pe genunchi, visam să scriu o carte într-o noapte, o carte despre sinucigași, despre prietenii mei. Au fost de ajuns câteva secunde de neatenție pentru a se duce totul de râpă. Când m-am trezit se luminase de ziuă. Îmi venea să mor. Pierdusem. Simțeam înfrângerea până în fundul ochilor. Ce nevoie avusesem eu să-mi ofer asemenea umilire? Și știind de la bun început... Gestul salvator nu era acela de a-mi lua viața ci de a scrie (chiar de aș fi scris numai despre cei care își luaseră viața). Marina Țvetaeva, copleșită de mizerie, nu a stat pe gânduri. Gherasim Luca, lipsit de apărare și incapabil să se apere singur, la 80 de ani obligat să abandoneze casa în care mizeria sporea zilnic și-a făcut și el un pat în fluviu, s-a dus să doarmă un somn liniștit, scăpat de pâra vecinilor și plin de pești, de mâl, de vise acvatice. Nu dusesem la bun sfârșit cartea despre sinucigași, e drept, dar știu că dacă aș fi dus-o nu

m-aș mai fi gândit la ei cu nesfârșita tandrețe cu care m-am gândit în zilele și nopțile imediat următoare eșecului meu. Îi pomeneam pe rând. Învățam pe de rost lecția de măcelărire a propriului trup.

Intenția mea de a scrie o carte într-o noapte trebuie considerată ca intenție de sinucidere. Anne Sexton a intenționat și ea de mai multe ori. Până la urmă monoxidul de carbon i-a servit de materie primă pentru a întâlni moartea după care tânjea. Odihnă, odihnă. Oboseala de a pândi momentul oportun pentru a scrie, nevoia tot mai intensă de a-l provoca atunci când nu vine, și momentul oportun vine tot mai rar, iar când vine face mofturi. Deprinderea bolnăvicioasă de a-l lăsa să treacă. La ce bun atâta scris? Să se termine odată cu farsa asta... și să se termine odată cu toate farsele. Anne Sexton s-a gândit să mănânce înainte de a muri. A luat masa în compania celei mai bune prietene. Mastica pentru ultima dată. Ingurgita pentru ultima dată. S-a închis în garaj, s-a închis în mașină, a lăsat motorul pornit. Era sătulă. În Cordoba, Andalucia, 30 de ani mai târziu, eu scriu despre ea, scriu cum pot, mereu conștient că *„suicides have a special*

language” și că versul acesta îi aparține ei, Annei Gray Harvey Sexton, cea care nu a trișat, cea care știa că versurile se plătesc. Și că totul e o infecție.

Cinci ani înaintea ei, John Kennedy Toole, obosit să tot repete surzilor că totul e o conspirație a imbecililor, oprește mașina într-o parcare pustie, bagă un capăt al unui furtun pe țeava de eșapament, iar celălalt capăt în interiorul mașinii. Așa transformă și el monoxidul de carbon în gaz psihopomp. „Optimismul îmi dă greață și e pervers.” Treizeci și unu de ani i-au fost îndeajunși pentru a crede cu tărie în propriile cuvinte.

Când te numești Alexis Traianos și ești grec și nu barbar și se va scrie despre tine „Toți morții sunt eu”, nu-ți rămâne altceva de făcut decât să mori ca unul dintre ei, să copiezi cu minuție modalitatea pe care o ai la îndemână. O mașină, motorul pornit, un furtun conectat la țeava de eșapament.

Febră. Îmi țin țigările la căpătâi. O umbră îngustează neverosimil odaia, ea însăși umbră a unui obiect ce nu se vede. Miroase puternic a portocali. Ce se va alege din închipuirile mele ajutate de boală? Mă reapuc de scris cu un suspin de ușurare.